

แนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น.

The guidelines on educational budget management of sub-district administrative organizations, Khon Kaen Province

สายทอง พลະการ*
ดร.กุหลาบ ปุริสาร**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95 และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือด้านวิธีการจัดหางบประมาณ ส่วนด้านที่ปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
2. ปัญหาการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนด้านการรายงานและด้านการควบคุมงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย
3. แนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้
 1. ต้องจัดหางบประมาณการรายรับ รายจ่าย และตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ตามระเบียบ
 2. ต้องดำเนินการโอนเงินงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามอำนาจของผู้มีอำนาจ
 3. ผู้บริหารต้องรับผิดชอบการควบคุมงบประมาณตามกฎหมาย
 4. ต้องจัดทำรายงานงบประมาณประจำปีตามระเบียบราชการ อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the situation, problems and the guidelines on educational budget management of sub-district administrative organizations, Khon Kaen Province. The samples were 108 Tambon Administrative Assistants in Khon Kaen. The instruments were the Questionnaire as 5 Level Rating Scale with Reliability of total issue = .95 and in-depth interview. The

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

** อาจารย์ ดร. กุหลาบ ปุริสาร อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

statistics using for data analysis consisted of the Percentage, Mean, Standard Deviation and using content analysis for analyzing the qualitative data.

The results found that:

1. The situation on educational budget management of sub-district administrative organizations, Khon Kaen province was at the “Much” level as a whole and each aspect. The aspect with the highest level of Practice was the budget.

2. The problems on educational budget management of sub-district administrative organizations, Khon Kaen Province was at the “Least” level as a whole. The reporting aspect and the budget controlling aspect were at the low level.

3. The guidelines on educational budget management of sub-district administrative organizations, Khon Kaen province were as followings:

- 1) There must be organized the revenue, the expenditure and the budget management checking according to the official law.
- 2) There must be transferred the expenditure budget according to the power of the head officers.
- 3) The administrators must response the budget controlling following the law.
- 4) There must be reported the budget annual report following the red tape accountability.

keyword: budget management

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550) มาตรา 80(4) บัญญัติให้ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ และตามมาตรา 283 วรรคสาม กฎหมายกำหนดให้มีการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ในการจัดสรรรายได้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ และตามนัยมาตรา 78 (3) ได้กำหนดให้การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบ

สาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (2537) แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 6 (2552) มาตรา 66 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม มาตรา 67(5) บัญญัติให้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) มาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

ในส่วนสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น (2557) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้โอนเงินจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2555 เป็นเงินอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม) จำนวนเงิน 296,964,551 บาท และค่าอาหารกลางวัน จำนวนเงิน 443,153,154 บาท และปีงบประมาณ 2556 เป็นเงินอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม) จำนวนเงิน 245,454,720 บาท และค่าอาหารกลางวัน จำนวนเงิน 701,299,200 บาท ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงใหญ่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโปก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจด ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดุนสาต ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวนาคำ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนมากที่ยังไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามวิถีชีวิตของชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญคือ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีวิสัยทัศน์และเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาน้อยกว่าการบริหารงบประมาณด้านอื่นๆ ขาดการบริหารอย่างต่อเนื่อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษาที่เพียงพอต่อการบริหารงาน และขาดความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณซึ่งเป็นปัญหาหลักในการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (สัมภาษณ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557) ปัจจุบันผู้ศึกษาดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สังกัด ส่วนการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้

รับการจัดสรรจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การบริหารจัดการงบประมาณค่าอาหารเสริม(นม) และค่าอาหารกลางวัน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามกฎหมาย และเป็นหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจากส่วนกลางทุกปี โดยการอนุมัติงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละปีงบประมาณ จะต้องมีความสอดคล้องกับจำนวนของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา และต้องดำเนินการบริหารงบประมาณตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยทุกประการ ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 149 แห่ง ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณค่าอาหารเสริม (นม) และค่าอาหารกลางวัน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง จะต้องได้รับการตรวจสอบการบริหารงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยทุกประการ เป็นประจำทุกปี จากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เพื่อให้การบริหารงบประมาณทางการศึกษาในแต่ละปีงบประมาณ เป็นไปด้วยความถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายทุกประการ และเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสังกัดอยู่ในลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

3. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2543) ดังนี้

1. ด้านวิธีการจัดหางบประมาณ
2. ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
3. ด้านการควบคุมงบประมาณ
4. ด้านการรายงาน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ครอบคลุมงานด้านวิธีการจัดหางบประมาณ ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายในการบริหารงบประมาณทางการศึกษา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการต่อไป

2. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ครอบคลุมงานด้านวิธีการจัดหางบประมาณ ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลง

งบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน สำหรับหัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนสำนักปลัด และหัวหน้าส่วนการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับการบริหารงบประมาณที่ได้รับอนุมัติในแต่ละปีงบประมาณ ให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

5. วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 149 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 9 มิถุนายน 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย ใช้เกณฑ์ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 108 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณ ทางด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิธีการจัดทำงานงบประมาณ 2) ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 3) ด้านการควบคุมงบประมาณ 4) ด้านการรายงานแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert (ยูทท โภยวรรณ. 2545) แบบ 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้หาแนวทางการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น เป็นแบบสัมภาษณ์ลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปจากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ใช้เป็นข้อสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็น แนวทางการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ แต่ละประเด็นคำถามโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับคะแนนตามแบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2556 ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ร้อยละ 79.00 ขึ้นไป ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับดี

5.2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ความหมายการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาทฤษฎีที่จะนำมารองรับความถูกต้องของการศึกษาค้นคว้า รวมถึงการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษาการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert's Scale (ยูทท โภยวรรณ. 2545)

3) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า แล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ออกหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถามแต่ละข้อแล้วนำมาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยหาค่า IOC (Index of Item of Congruence) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ได้ค่า IOC = 1.00 และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

7) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 แห่ง วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของ (Cronbach Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและกำหนดแนวทางในการออกแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2. นำผลสรุปจากแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน ปัญหา และการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิธีการจัดทำงบประมาณ ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงาน นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างหาแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ให้ครอบคลุมเนื้อหา

3. นำร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาพิจารณาความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. จัดพิมพ์เครื่องมือให้เสร็จสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่งบประมาณ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 ท่าน

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ออกหนังสือแนะนำผู้ศึกษาค้นคว้า และขอความร่วมมือไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ไปเสนอต่อปลัดองค์การ

บริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการเก็บข้อมูล

3.3 ประสานงานกับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแนบซองติดแสตมป์ถึงผู้ศึกษา เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา บางส่วนได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไว้

2. วิเคราะห์ข้อมูลชุดที่ 1 เกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ข้อมูลชุดที่ 2 ผู้ศึกษาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอแบบพรรณนา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ต่อไป

5.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

6. สรุปผลการศึกษา

ผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษา ดังนี้

1. สภาพการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิธีการจัดทำงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงาน และด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน คือ ด้านการรายงาน และด้านการควบคุมงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย

3. แนวทางการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

- 1) ต้องจัดทำประมาณการรายรับ รายจ่าย และตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ตามระเบียบราชการ
- 2) ต้องดำเนินการโอนเงินงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามอำนาจของผู้มีอำนาจอนุมัติ
- 3) ผู้บริหารต้องรับผิดชอบการควบคุมงบประมาณตามกฎหมาย
- 4) ต้องจัดทำรายงานงบประมาณประจำปีตามระเบียบราชการอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้

7. อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านวิธีการจัดทำงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการควบคุมงบประมาณ และด้านที่มีสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติ น้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ซึ่งอาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง

มหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ทำให้ภาพรวมสภาพปัจจุบันของการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตนเสาวเรือง (2553) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1. บุคลากรเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าปัญหาในการบริหารงบประมาณ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการควบคุมงบประมาณ ด้านการเตรียมงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการอนุมัติงบประมาณ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ควรสำรวจความต้องการและปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นก่อน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการนำงบประมาณไปใช้ ควรจัดให้มีความรู้ความเข้าใจแก่การใช้งบประมาณ และการอนุมัติงบประมาณในแต่ละด้าน เพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความเข้าใจด้านการอนุมัติงบประมาณของผู้บริหาร ควรมีการแนะนำและเสนอแนะเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดและเป็นไปตามระเบียบของราชการ และจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และควรมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมงบประมาณนอกจากฝ่ายบริหาร เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. ปัญหาของการบริหารงานงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมพบว่า มีปัญหาน้อยที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการรายงาน รองลงมา คือ ด้านการควบคุมงบประมาณ ด้าน

วิธีการจัดทำงบประมาณ และด้านที่มีปัญหาน้อยกว่า ด้านอื่น คือ ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ซึ่งอาจเป็นเพราะในบางครั้งการตีความหรือการวินิจฉัย ข้อกฎหมายต่างๆ ยังไม่มีความถูกต้องชัดเจน ประกอบกับต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ทันเวลา และบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน อาจทำให้การดำเนินการผิดพลาดไปบ้าง จึงก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงบประมาณในด้านการรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงสิทธิ์ ประสานศักดิ์ (2553) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุดรธานี ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณ โดยรวมและจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล และประสบการณ์ในการทำงาน เห็นว่า มีปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและรายด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการบริหารงบประมาณ 2. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกัน เห็นว่า มีปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการบริหารงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน เห็นว่า มีปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการควบคุมงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ วิณารัตน์ คุณวุฒิ (2554) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วน

ตำบลในเขต อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าทุกขั้นตอนมีปัญหาการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง และ 2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ คือ ควรมีการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นก่อนการจัดทำงบประมาณทุกครั้ง การให้ความเห็นชอบร่างงบประมาณของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรยึดผลประโยชน์ส่วนรวม มีการจัดทำแผนการดำเนินงานและการติดตามผลให้สอดคล้องกับประมาณรายรับ และให้หัวหน้าหน่วยงานรับผิดชอบตรวจสอบและควบคุมการใช้งบประมาณอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และ วัฒนชัย ระดาฤทธิ์ (2554) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในด้านการบริหารงบประมาณ เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยรวมด้านการบริหารงบประมาณด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการจัดเตรียมงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น 1) ต้องจัดทำประมาณการรายรับ รายจ่าย และตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ตามระเบียบราชการ 2) ต้องดำเนินการโอนเงินงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามอำนาจของผู้มีอำนาจอนุมัติ 3) ผู้บริหารต้องรับผิดชอบการควบคุมงบประมาณตามกฎหมาย 4) ต้องจัดทำรายงานงบประมาณประจำปีตามระเบียบราชการอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการบริหารงบประมาณทางด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังคงมีปัญหาที่ต้องรอรับการแก้ไขอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง จากผู้มีส่วนที่รับผิดชอบ

8. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ว่า 1) ต้องจัดทำประมาณการรายรับ รายจ่าย และตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ตามระเบียบราชการ 2) ต้องดำเนินการโอนเงินงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามอำนาจของผู้มีอำนาจอนุมัติ 3) ผู้บริหารต้องรับผิดชอบการควบคุมงบประมาณตามกฎหมาย 4) ต้องจัดทำรายงานงบประมาณประจำปีตามระเบียบราชการ อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ 5) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา และหัวหน้าส่วนการศึกษา สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปกำหนดนโยบายในการบริหารงบประมาณของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

9. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าเฉพาะด้านบริหารงบประมาณทางการศึกษาเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการบริหารงบประมาณด้านอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ด้านงานสำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนงานอื่นๆ ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลเชิงลึกในการบริหารงบประมาณของแต่ละหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องทุกคน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไป

10. บรรณานุกรม

1. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.2537. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537. แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ.2552 (ออนไลน์). เข้าถึงจาก : <http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?ebookGroup=2>
2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.(ออนไลน์). เข้าถึงจาก: <http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?ebookGroup=2>
3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.2541. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541. แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2543. (ออนไลน์). เข้าถึงจาก : <http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?ebookGroup=2>
4. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.2550. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550. (ออนไลน์).เข้าถึงจาก : <http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?ebookGroup=2>
5. จุฬารัตน เสาวเวียง. 2553. ศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
7. ทรงสิทธิ์ ประสานศักดิ์.2553.ศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุดรธานี ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี.รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
8. วิณรัตน์ คุณวุฒิ. 2554. ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

9. วัฒนชัย ระดาฤทธิ์. 2554. ศึกษาปัญหาการบริหาร
งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
พื้นที่อำเภอเสกกา จังหวัดหนองคาย. รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
10. สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2557. บัญชีราย
ละเอียดประกอบการโอนจัดสรรงบประมาณประจำ
ปีงบประมาณ 2556. บัญชีรายละเอียดประกอบ
การโอนจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ
2557. (ออนไลน์). เข้าถึงจาก: [http://www.dla.
go.th/servlet/EbookServlet?ebookGroup=2](http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?ebookGroup=2)